

به نام خدا

ابو ۵: شطرنج

جلد ۱: حرکت، حم، و گرفتن مهره

مؤلف: ایگور سوخین

Igor Sukhin

مترجمان: حسین حبیب پور، امیر حسین شفیعی

|                     |                                                                            |
|---------------------|----------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه             | : سوخین، ایگور                                                             |
| عنوان و نام پدیدآور | : Sukhin', Igor                                                            |
| مشخصات نشر          | : اردوگاه شطرنج / مولف ایگور سوخین؛ مترجمان حسین حبیب‌پور، امیرحسین شفیعی. |
| مشخصات ظاهری        | : تهران: ارم شیراز، ۱۳۹۵ -                                                 |
| شابک                | : ۷: مصور. ج: ۷                                                            |
| وضعیت فهرست نویسی   | : ۱-8-001-454-600-978: ج. ۱                                                |
| یادداشت             | : فیبا                                                                     |
| یادداشت             | : عنوان اصلی: Chess camp.                                                  |
| یادداشت             | : کتاب اصلی به صورت جلدهای مجزا منتشر شده است.                             |
| یادداشت             | : ج. ۲ (چاپ اول: ۱۳۹۵) (فیبا).                                             |
| یادداشت             | : مترجمان جلد دوم امیرحسین شفیعی و حسین حبیب‌پور.                          |
| مندرجات             | : ج. ۱. حرکت، حمله و گرفتن مهره. - ج. ۲. کیش و مات‌های ساده.               |
| موضوع               | : شطرنج -- ادبیات کودکان و نوجوانان                                        |
| موضوع               | : Chess -- Juvenile literature                                             |
| شناسه افزوده        | : حبیب‌پور، حسین، ۱۳۵۷ - مترجم                                             |
| شناسه افزوده        | : شفیعی، امیرحسین، ۱۳۶۳ - مترجم                                            |
| رده بندی کنگره      | : ۳۹۵ / ۱۶ / ۱۴۴۶ GV                                                       |
| رده بندی دیویی      | : ۷۹۴ / ۱۲ [ج]                                                             |
| شماره کتابشناسی ملی | : ۴۴۷۲۷۰۶                                                                  |

#### اردوگاه شطرنج جلد ۱: حرکت، حمله و گرفتن مهره

مولف: ایگور سوخین

مترجمان: حسین حبیب‌پور - امیرحسین شفیعی

طراح جلد: پروانه قاسمی

شمارگان: ۱۰۰۰

قطع: وزیری - تعداد صفحات: ۱۱۷

ناشر: انتشارات ارم شیراز - مدیر مسئول انتشارات: دکتر مسعود صفار - تلفن: ۷۱۳۶۴۶۲۰۷۷، ۷۱۳۶۴۶۱۰۸

نشانی ناشر: شیراز، میدان دانشجو، جنب بانک ملی، مجتمع پزشکی نشاط، طبقه چهارم، وب سایت: [www.erampub.ir](http://www.erampub.ir)

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: واصف

بها: ۱۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول

طبق قانون حمایت از آثار مولفین و مترجمین، تمامی حقوق جهت مولف و ناشر بر اساس قرارداد فی مابین محفوظ است و هرگونه کپی برداری ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد.

## پیشگفتار مترجمان

انگیزه اصلی ما از برگردانی مجموعه کتاب های اردوگاه شطرنج (در ۷ جلد)، کمبود کتاب های آموزشی شطرنج ویژه کودکان در ایران می باشد. متأسفانه کتاب های اندکی که موجود هستند تمامی نیازهای کودکان شطرنج آموز را برطرف نمی سازد یا دارای تمرینات کافی نیستند. مجموعه کتاب های مذکور که یکی از پرفرودارترین کتاب های روز دنیا در زمینه آموزش نونهالان است با تمرینات کافی در زمینه های مختلف قدرت تحلیل و دید شطرنجی شطرنج آموزان را افزایش می دهد. یکی از دلایل انتخاب مجموعه کتاب های فوق الذکر تمرینات بسیار زیاد آن است که با طراحی و ترتیب خاصی و به طرز کاملاً حساب شده ای تالیف گردیده است.

مؤلف کتاب، ایگرر سبین، یکی از پرکارترین نویسندگان شطرنج روس به ویژه برای کودکان به شمار می رود که بیش از ۱۰۰ کتاب مرتبط با شطرنج به رشته تحریر در آورده است! که در کل بیش از یک میلیون نسخه از آن به چاپ رسیده است.

در دنیای امروز هر کتابی که برای کودکان چاپ می شود در زمینه علمی، چه هنری و چه ورزشی تالیف می شود با دقت فراوان و بررسی تمامی جنبه های ذهنی و روانشناختی کودکان انجام می گیرد. کتاب های حاضر از این لحاظ از اصالت بالایی برخوردار هستند. مجموعه کتاب های اردوگاه شطرنج در ۷ جلد به شرح زیر تقدیم مربیان و نونهالان عزیز و فعال در این زمینه می شود:

جلد ۱: حرکت، حمله و گرفتن مهره

جلد ۲: کیش و مات های ساده

جلد ۳: کیش و مات با چندین مهره

جلد ۴: آخر بازی های مقدماتی

جلد ۵: کیش و مات های دو حرکتی

جلد ۶: تاکتیک ها در حمله و دفاع

جلد ۷: تاکتیک ها در گشایش

امید است که این مجموعه بتواند گامی هر چند کوچک در راستای پیشرفت شطرنج کشور عزیزمان بردارد.

حسین حبیب پور، امیر حسین شفیع

پاییز ۱۳۹۵

شماره همراه مترجم نخست: ۰۹۱۷۳۰۴۹۸۷۹

## فهرست مطالب

|     |                                                        |
|-----|--------------------------------------------------------|
| ۵   | ..... نکاتی برای مربیان و والدین                       |
| ۷   | ..... رخ                                               |
| ۱۱  | ..... فیل                                              |
| ۱۴  | ..... رخ ها و فیل ها                                   |
| ۲۶  | ..... وزیر                                             |
| ۲۷  | ..... وزیرها، رخ ها و فیل ها                           |
| ۳۶  | ..... اسب                                              |
| ۴۱  | ..... اسب ها، وزیرها، رخ ها و فیل ها                   |
| ۵۰  | ..... پیاده                                            |
| ۶۰  | ..... پیاده ها، اسب ها، وزیرها، رخ ها و فیل ها         |
| ۷۵  | ..... شاه                                              |
| ۷۶  | ..... شاه ها، پیاده ها، اسب ها، وزیرها، رخ ها و فیل ها |
| ۸۸  | ..... کیش                                              |
| ۹۹  | ..... کیش و مات                                        |
| ۱۰۱ | ..... پات                                              |
| ۱۰۳ | ..... کیش و مات و پات                                  |
| ۱۰۵ | ..... کیش دائم                                         |
| ۱۰۷ | ..... قلعه رفتن                                        |
| ۱۰۹ | ..... آن پاسان                                         |
| ۱۱۱ | ..... راه حل ها                                        |

## نکاتی برای مربیان و والدین

این مجموعه از مسائل آغازگر یک مجموعه نوین از کتاب های تمرین دار می باشد. برخی تمرینات آن ممکن است برای شطرنج بازان باتجربه یا مربیان به طرز مضحکی ساده به نظر برسند. ولی نگاه کردن ساده به این مسائل سطحی است. اگر در گذشته توجه لازم به این نوع تمرینات ساده نشده است، نشانگر این امر است که هنوز نقاط خالی فراوانی در مورد اینکه چگونه آموزش شطرنج را باید آغاز نمود، وجود دارد. این مسئله شاید ناشی از این واقعیت باشد که در همه کشورهای جهان، این کتاب های تمرین دار توسط بازیکنان عملاً قدرتمندی نوشته می شدند که بعضی موضوعات از دید آن ها بیش از حد ساده است و ابتدا ارزش مورد توجه قرار گرفتن را ندارند. این گونه نویسندگان به این امر دقت نمی کنند که مراحل ابتدایی آموزش سزاوار توجه بیشتری است.

در نتیجه، در مجموعه های تمرین دار چاپ شده پیشین، توده ای عظیم از تمرینات مفید شطرنج پنهان باقی مانده است. هدف اصلی مجموعه کتاب های تمرین دار ما اصلاح این از قلم افتادگی است.

برای اینکه شطرنج باز مبتدی یاد بگیرد که چگونه خوب شطرنج بازی کند، مربی باید ابتدا به او کمک کند تا یک پایه مستحکم بنا سازد. بدین منظور، بازیکنان مبتدی نخست بایستی به درکی از امکانات مهره به طور جداگانه دست پیدا کند و همچنین با قدرت های نسبی مهره ها آشنا شوند. مجموعه تمرینات موضوعی ما با تعداد مهره های اندک در صفحه این هدف را تأمین می کند.

علاوه بر این، تمرینات به اصطلاح دوره "پیش از کیش و مات" نقش بسیار مهمی در مرحله ابتدایی آموزش ایفا می کنند. در بسیاری از موارد حتی شاه ها هم در این دیگرام ها حضور ندارند به گونه ای که برای بردن شما باید به سادگی تمامی پیاده ها یا سوارهای حریف را حذف یا محدود کنید.

هدف این تمرینات مات کردن نیست، بلکه دستیابی به مهارت های شطرنجی مختلف و تسلط بر ساده ترین روش های حمله و دفاع کردن است. هدف این است که به شطرنج آموزان آموزش داده شود که صفحه شطرنج را ببینند، تهدیدهای پنهان و ارتباطات بین مهره های مختلف را ببینند، و درک کنند که چگونه می توان با هدایت کردن مهره ها به هدفی مشخص دست یافت.

با استفاده از کتاب‌های ما در دروس آموزشی، شطرنج بازان مبتدی می‌توانند: (۱) با امکانات و قدرت‌های نسبی هر مهره آشنا شوند؛ (۲) حمله با یک مهره به مهره‌ای دیگر را یاد بگیرند؛ (۳) محدود کردن حرکت مهره‌های حریف را یاد بگیرند؛ (۴) یاد بگیرند که مهره‌های حفاظت‌شده و نشده را در صفحه ببینند؛ (۵) یاد بگیرند که حملات دوگانه را انجام دهند؛ (۶) یاد بگیرند که حرکات دفاعی را ببینند؛ (۷) یاد بگیرند که از آچمزی‌ها برای حمله و دفاع استفاده کنند؛ (۸) یاد بگیرند که از بین‌گزینه‌های مختلف بهترین مهره حریف را بگیرند؛ (۹) در روش‌های نمونه‌وار مبارزه با مهره‌های مختلف علیه پیاده‌ها مهارت یابند؛ (۱۰) یاد بگیرند که فرصت‌های کیش دادن در هر پوزیسیون را ببینند؛ و (۱۱) کاملاً به قواعد بازی مسلط شوند.

در کل، برای دستیابی به موفقیت در شطرنج سه مرحله آموزش بایستی کاملاً پوشش داده شود: (۱) مرحله “پیش از کیش و مات” - اینجا شطرنج آموزان باید به درکی از هماهنگی مهره‌ها پیش از کیش و مات در حمله و دفاع دست یابند. (۲) مرحله مات در یک حرکت - اینجا شطرنج آموزان باید به درکی از هماهنگی مهره‌ها به هنگام پیش‌راندن مات دست یابند؛ (۳) مرحله کیش و مات - اینجا شطرنج آموزان باید به درکی از هماهنگی مهره‌ها به منظور برگزینی از تهدیدماتی دست یابند. هر چه شطرنج آموز جوانتر باشد، مدت زمان بیشتری باید صرف دو مرحله نخست کند.

جلد نخست این مجموعه کتاب‌ها به مبارزه می‌دهد که مرحله اول آموزش (“پیش از کیش و مات”) را پیش ببریم. در حالی که کتاب‌های جلد دوم و سوم بر روی مرحله دوم آموزش (مات در یک حرکت) تمرکز می‌کنند. جلد‌های بعدی به شطرنج آموزان و مربیان کمک می‌کند که بر روی مرحله سوم آموزش (کیش و مات) کار کنند.